

О.А. Швагер

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

ЩОДО ПИТАННЯ МЕХАНІЗМУ ОПОДАТКУВАННЯ ПАСИВНИХ ДОХОДІВ

У податковому праві різних країн світу серед доходів, отриманих платниками податків, прийнято виділяти так звані пасивні доходи. В українському законодавстві також використовується цей термін, але не прямо, а через поняття «роялті», «дивіденди», «дохід за депозитними договорами (відсоток)». Слід звернути увагу, що питання щодо визначення поняття «пасивні доходи» не достатньо досліджене у вітчизняній літературі.

Н. Шапошнікова у своїй роботі запропонувала наступне визначення: «Пасивний дохід - це дохід від інвестиційної, або іншої діяльності, для здійснення якої особиста присутність одержувача цього доходу є не обов'язковою, і який періодично (неодноразово) виплачується одержувачу цього доходу» [1, 28]. Законодавчого закріплення таке визначення не знайшло.

Законодавець визначив механізм оподаткування окремих категорій пасивних доходів, зокрема справляння податку з отриманих особою дивідендів передбачено п. 5 ст. 170 Податкового кодексу України.

Дивіденди, нараховані платнику податку емітентом корпоративних прав - резидентом, що є юридичною особою, оподатковуються за ставкою, визначеною у пункті 167.2 статті 16⁷ Податкового Кодексу України, крім дивідендів на користь фізичних осіб (у тому числі нерезидентів) за акціями або іншими корпоративними правами, які мають статус привілейованих або інший статус, що передбачає виплату фіксованого розміру дивідендів чи суми, яка є більшою за суму виплат, розраховану на будь-яку іншу акцію (корпоративне право), емітовану таким платником податку, який згідно із підпунктом 153.3.7 пункту 153.3 статті 153 розділу III Податкового Кодексу прирівнюється з метою оподаткування до виплати заробітної плати з відповідним оподаткуванням. Такі доходи остаточно оподатковуються під час їх виплати за їх рахунок.

Роялті - це будь-який платіж, отриманий як винагорода за користування або за надання права на користування будь-яким авторським та суміжним правом на літературні твори, твори мистецтва або науки, включаючи комп'ютерні програми, інші записи на носіях інформації, відео- або аудіокасети, кінематографічні фільми або плівки для радіо- чи телевізійного мовлення, будь - яким патентом, зареєстрованим знаком на товари і послуги чи торговельною маркою, дизайном, секретним кресленням, моделлю, формулою, процесом, правом на інформацію щодо промислового, комерційного або наукового досвіду (ноу-хау). Правила оподаткування роялті передбачені п.3 ст.170 Податкового кодекс) [2] Роялті оподатковуються за правилами, встановленими для оподаткування дивідендів, за ставками, визначеними пунктом 167.1 статті 167 Податкового кодексу.

Оподаткування процентів як окремої категорії пасивного доходу регулюється положеннями п. 4 статті 170 Податкового кодексу.

Доходи, одержувані фізичною особою як процент на депозит (вклад) у небанківську фінансову установу, відповідно до Кодексу (крім

страховиків), обкладаються податком на доходи **фізичних** осіб за ставкою 5 % бази оподаткування (п. 167.2 Кодексу). Згідно з розділом XIX Кодексу підпункти 170.4.1 - 170.4.2 п. 170.4 ст. 170 Кодексу в частині оподаткування процентів набувають чинності з 1 січня 2015 року.

Останнім часом у Верховній Раді України обговорюється питання про зміну строку запровадження дії пунктів щодо оподаткування дивідендів за депозитними договорами. Деякі з депутатів зазначають, що податок на дивіденди - найпрозоріший податок, оскільки потрібно буде лише взяти інформацію в Національному банку України. Цей податок легко буде адмініструвати, оскільки відповідальність буде покладено на банки [3].

Підсумовуючи вище викладене, слід зазначити, що загальне визначення поняття пасивного доходу найперше потрібно запровадити на законодавчому рівні. Пропонуємо наступне визначення: пасивний дохід - це дохід, який не потребує особистої участі одержувача і не потребує щоденної діяльності, включає доходи у вигляді процентів, дивідендів, роялті та будь-яких інших пасивних (інвестиційних) доходів, сплачених резидентами України.

Література

1. Шапошнікова Н. Визначення категорії пасивного доходу у податковому праві. [Електронний ресурс]: Наукові записки інституту законодавства Верховної Ради України Випуск 2 / 2010. - Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nzizvru/2010_2/p2_8.html

2. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України [Електронний ресурс]: в 3 т. / кол. авторів [заг. редакція М. Я Азарова]. - К.: Міністерство фінансів України, Національний університет ДПС України, 2010. - Режим доступу: <http://edu.minfin.gov.ua/TaxCodex/Pages/> Податковий-кодекс.

3. Укрінформ: У ПР виступають за введення податку на депозити. [Електронний ресурс]: електронний формат, стаття. - Режим доступу: http://www.ukrinform.ua/ukr/news/u_pr_vistupayut_za_vvedennya_podatku_na_depозiti.